

Jyväskylän kaupunki
Kirjaamo
kirjaamo@jyvaskyla.fi

Lausunto/mielipide luonnosvaiheessa Laajavuoren liikunta- ja matkailualueen asemakaavan laajennuksesta ja muutoksesta

Kaavatunnus: 17:110

Suomen luonnonsuojeluliiton Jyväskylän seudun yhdistys kiittää mahdollisuudesta lausua Laajavuoren liikunta- ja matkailualueen asemakaavan laajennuksesta ja muutoksesta. Yhdistys lausui huolensa kaavan tavoitteista ja suunnitelmista myös jo kaavan aloitus- eli osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheessa (27.9.2024; lausuntomme liitteenä).

Laajavuori lähialueineen on lähiluonto- ja virkistyskohteena yksi Jyväskylän suosituimmista ja tärkeimmistä luonto- ja virkistysaluekokonaisuuksista ja päävirkistysalueista. Laajavuoren alueelle on nyt suunnitteilla asemakaavan muutos, jossa suunnittelualue on suurimmaksi osaksi rakentamiselta vielä toistaiseksi pelastunutta monin tavoin merkittävää virkistys- ja luonnonympäristöä.

On hyvin keskeistä, että Laajavuoren asemakaavoituksen päivityksen yhteydessä tarkastellaan luonto- ja ympäristöarvoja siten, että päivityksellä ei aiheuteta merkittävää haittaa luonnon monimuotoisuudelle eikä vähennetä metsäpeitteellistä alaa. Ilmastonmuutoksen on todettu tieteellisissä tutkimuksissa olevan nopeampaa kuin on osattu ennakoida. Luonnon monimuotoisuuden heikentyminen eli luontokato on kiihtynyt. Tietoisuus metsäluonnon terveysvaikutuksista on lisääntynyt tieteellisen tutkimuksen myötä entisestään. Myös matkailuelinkeinoa on tärkeää kehittää suuntaan, joka nämä kehityskulut tunnistaa ja tunnustaa.

Yhdistyksemme katsoo, että kaavaluonnos VE1 tulee hylätä ja VE2 palauttaa valmisteluun ja pitää suunnitelmasta pois pohjoisrinteen varaus (kuten VE2:ssa onkin nyt toimittu), luopua uudesta tielinjauksesta ja uudesta eturinteen laajennuksesta sekä viedä ampumahiihdon harjoituspaikka saavutettavampaan sijaintiin. Lisäksi yhdistys näkee, että majoitusta ei tule sijoittaa luontoarvoja sisältäviin metsiin. Laajavuori lähialueineen on aikaisempaakin tärkeämpää nähdä ja säästää erityisesti luonto- ja virkistysalueena, jolla voidaan myös luontomatkaa edistää luonnon, luontoterveyden (eli ihmisen terveyttä ja hyvinvointia vahvistavan yhteyden muuhun luontoon) ja asukkaiden lähivirkistystyksen asettaminen reunaehdoin.

Laajavuoren liikunta- ja matkailualueen asemakaavan laajennuksesta ja muutoksesta

1. Laajavuoren pohjoisrinteen metsä tulee säästää.

VE2:ssa pohjoisrinteen aluevaraus on poistettu, mikä on erittäin tärkeää. Pohjoisrinne siihen liittyvine yhtenäisine metsineen on Jyväskylän alueella poikkeuksellinen yhtenäinen kokonaisuus vanhaa metsää sekä sen lajistoa, kuten osittain voi kaavaselostuksesta jo havainnoida puutteellisillakin selvityksillä ja tiedoilla. Pohjoisrinne rakentuessaan heikentäisi merkittävästi alueen luontoarvoja, rikkoisi yhtenäisen metsäalueen sekä tuhoaisi sen suojeluarvot. Reunaefektin myötä vanhat kuusimetsät esitetyn rinnealueen vierellä tulevat kuolemaan mikroilmaston muutosten ja lisääntyneen tuulisuuden myötä. Todennäköisesti suurin osa nyt todennetuista sekä vielä selvittämättä olevista luontoarvoista häviää esitetyn rinteen reunoista 50 - 100 m syvyyteen. Pohjoisrinne vaatisi myös hiihtohissin, jolle ei kaavakartassa ole erikseen varattu tilaa.

2. Uuden tien rakentamisen sijaan tie voidaan perustaa olemassa olevaan linjaukseen, ja sen parantamiseen, ja tarvittaessa loiventamiseen soveltuvien osien, hyväksyen, että tie kulkee "vuorelle".

Nyt suunniteltu tielinjaus rikkoisi muuten yhtenäisen luonto- ja virkistysalueen. Linjaus kulkisi myös selvästi suojeluarvoisten alueiden halki, mikä on jo itsessään kestämatöntä.

Tien käytön tarve ylipäättään vähenisi, jos ampumarata siirrettäisiin stadionin yhteyteen. Lisäksi, jos "Glamping"-tyyppiselle uudelle majoitusalueelle pitää päästä autolla, niin alue olisi hyvä siirtää muualle esim. Hyppyritien varteen.

3. Eturinteen laajennuksesta tulee luopua.

Suunnitelmissa on laajennettu eturinnealuetta Hyppyritien päälle tien alaosaan hyppyrimäkimontulle asti (rl-merkintä), aikomuksena tehdä uusi eturinne Hyppyritien päälle. Uuden eturinteen rakentaminen vaatisi myös massiivista maantäyttöä. Hyppyritien alaosan poistaminen aiheuttaisi myös tarpeen uudelle Vuorilammen kiertävälle tielle. Jos Hyppyritie säästettäisiin, niin säästettäisiin myös paljon metsää, sillä uutta tietä ei tarvita, eikä siihen kuuluvia kahta siltaa, eikä uutta latupohjaa.

4. Ampumahiihdon harjoituspaikan sijainti tulee siirtää rullahiihtoradan varteen, vaikka nykyiselle lumen kesäsäilytyspaikalle. Tällöin sillekin saadaan lähelle autoyhteys, metsää säästyy ja harjoituspaikka on saavutettavampi.

Nyt suunniteltu ampumarata olisi kukkulan päällä, jolloin suojaseinämää ei ole luontaisesti vaan se pitäisi rakentaa. Lisäksi se olisi syrjässä metsän keskellä, eikä stadionilla, joka kuitenkin on yleisölle looginen ja hyvin saavutettavissa oleva paikka urheilun seuraamiseen.

Lisäksi myös uusien majoitusvaihtoehtojen sijoittamisen osalta olisi tärkeää selvittää, miten tarvittava majoitus toteutettaisiin aidosti luonnonläheisesti eli ilman, että luontoa jätetään alle (ml. Glamping, jota nyt suunnitellaan 140-vuotiasta puustoa sisältävään metsään ja Caravan-alueen laajentaminen, jonka alle jäisi suojeluarvoja, sekä uusi majoitusrakennusalue (kaavakartassa 158 RMYV), jonka alle jäisi jälleen metsää, jopa yli 130-vuotiasta puustoa).

Kaavaprosessista ja -aineistosta nousseita huolia

- Alueesta tehdyistä luonto- ja ympäristöselvityksistä ei ollut kaavan sivuilla dokumentteja perehdyttävissä, mikä huononsi luontojärjestöjen ja luonnon puolesta toimivien ja luonnosta kiinnostuneiden tiedonsaanti- ja toimintamahdollisuuksia.
- Kaavakokonaisuuteen liittyviä selvityksiä ylipäättään ei ole julkaistu tarkasteltaviksi ja kommentoitaviksi.
- Yhdistyksemme on huolestunut erityisesti kaavaprosessin luontoselvityksistä. Luontoselvitykset tulisi tehdä koko kaava-alueen kattavasti ja oikea-aikaisesti riittävällä tarkkuudella sekä tuoda ne osaksi kaava-aineistoa.
- Alueen suunnitelmista järjestetyssä yleisötilaisuudessa 28.4.2026 ei ollut paikalla kaavoitusbiologia. Osallistujilla ei näin ollen ollut mahdollisuutta käydä keskustelua alueen luontoon liittyen.
- Kaava-aineistossa ei ole tarkasteltu tarvetta maamassojen poistamiselle tai niiden alueelle tuomiselle tai niiden vieraslajivaikutuksia, jotka ovat jo alueella merkittävät.
- Kaava-aineistossa ei ole tarkasteltu hulevesivaikutuksia, eikä hulevesien vaikutuksia luonnonvesien osalta. Tämä on keskeistä, kun maankäyttöä suunnitellaan runsaasti pienvesistöjä sisältävällä rinnealueelle.
- Suunnittelualueen merkittävyyteen myös sosiaalisen kestävyyden kannalta voidaan ajatella, että kaava-aineistossa ei ole kuultu riittävällä tavalla alueen käyttäjiä. Lisäksi Laajavuoren kehittämissuunnitelmassa kyselyiden ja haastatteluiden vastauksissa tärkeiksi nousseet luonto, metsäisyys ja luonnonläheisyys ja luontoalueiden säilyttäminen eivät toteudu nyt prosessissa olevissa kaavaluonnoksissa. Niin ekologisesti kuin sosiaalisestikin kestävä ja vastuullista olisi keskittää nyt suunniteltavat toiminnot jo rakennetuille ja heikennetyille alueille.

Ekologisella kompensatiomallilla kohti kestävämpää maankäyttöä

Maankäyttö rakentamiseen nakertaa jatkuvasti kaupungin luonto- ja virkistysalueiden peittävyyttä, samalla käyttöpaineen ja alueiden kulutuksen kasvaessa. Näin myös Laajavuorella ja sen lähialueilla. Tulee myös huomioida, että käyttöpaineen kasvu sekä ns. reunaefekti lisäävät käyttöpainetta syvemmälle alueen keskiosiin sekä suoraan heikentävät alueen määrää ja laatua. Tämä kaikki on myös vastoin kaupungin omia

luontotavoitteita. Vaikka maankäyttö ei ehkä yksittäisenä vuonna kutista ja heikennä kaupungin luonto- ja virkistysympäristöä silmiinpistävän paljon, vuodesta toiseen jatkuessaan maankäytöllinen nakertaminen heikentää sen tarjoamia elintärkeitä ekosysteempipalveluita.

Olisi tärkeää ja edistyksellistä, jos kaupunki soveltaisi kaikkiin kaavoihin sitovasti Luonnonsuojelulain mukaista ekologista kompensatiomallia. Näin selkeät luontohaitat tulisivat ilmi sekä niille muodostuisi myös kustannus. Tämä ohjaisi selkeästi kestävämpään maankäytön suuntaan.

Liite:

Lausunto (mielipide) Laajavuoren liikunta- ja matkailualueen asemakaavan laajennus ja muutos Kaavatunnus: 17:110 Kaavan aloitusvaihe, OAS 27.9.2024

<https://www.sll.fi/wp-content/uploads/sites/34/2024/10/lausunto-laajavuori-27092024-1.pdf>

Jyväskylässä 15.5.2026

Suomen luonnonsuojeluliiton Jyväskylän seudun yhdistys
jyvaskyla@sll.fi

Yhdistyksen puolesta

Hanna Jyske (pj.)
hannajy@gmail.com
gsm 040 5755 198

Pentti Mattila
pentti.mattila@iki.fi
gsm 040 344 6739